

Beginnen
met
Genealogie

Wim van 't Einde

Beginnen met genealogie

Veel mensen zijn geïnteresseerd in hun voorouders. Het is voor veel van hen echter lastig om te beginnen. Doordat ze niet weten waar ze moeten beginnen zien ze als een berg op tegen die eerste start en stellen het daarmee steeds maar verder uit. In een aantal gevallen betekent dit uiteindelijk afstel.

Dit artikel beoogt de beginner een helpende hand te bieden om in ieder geval een goede start te maken. Het geeft daarmee in ieder geval wat houvast voor het begin van het werk. Dit artikel heeft in geen geval de pretentie om volledig te zijn, dat lukt gewoon niet. Voor een beter en uitgebreider overzicht van het werkveld verwijs ik u naar een aantal boeken die ik aan het einde van dit artikel noem.

Wat is genealogie

Genealogie wordt ook wel stamboomonderzoek genoemd. Daarbij worden gegevens van mensen en de relaties die ze met elkaar hebben vastgelegd. Wat allemaal wordt vastgelegd is afhankelijk van de doelstellingen van de onderzoeker zelf en de bronnen die beschikbaar zijn. En natuurlijk de hoeveelheid tijd die de onderzoeker ter beschikking heeft.

Belangrijk is dat de onderzoeker vanaf het begin zijn doelen goed voor ogen heeft en niet alles gaat verzamelen wat los en vast zit. Ondanks dat dit zeer snel een groot aantal gegevens tot gevolg

heeft betekent het dat de onderzoeker al snel door de bomen het bos niet meer ziet. Het is verstandig om de gegevens in één van de pakketten vast te leggen. Alhoewel het begin op papier nog wel te doen valt, zal het op den duur steeds meer werk kosten om alles bij te houden en de gegevens met elkaar consistent te houden. Over pakketten kunt u later meer lezen.

Soorten onderzoek

De onderzoeker kan globaal uit twee soorten onderzoek kiezen; naar voorouders (dus terug in de tijd) en naar nakomelingen (dus vanaf een bepaald persoon vooruit in de tijd).

Nakomelingen

Het onderzoek naar nakomelingen kan op verschillende manieren plaatsvinden. In dit artikel noem ik het onderzoek naar het parenteel en de genealogie.

Parenteel

Een parenteel bestaat uit alle nakomelingen van een persoon, zowel in vrouwelijke als mannelijke lijn. Al naar gelang de periode waarin de personen leven kan gebruik worden gemaakt van Doop-, Trouw- en Begraafboeken, de burgerlijke stand en krantenknipsels en familiedrukwerk. Voor de laatste periode kan ook gebruik worden gemaakt van interviews van de betreffende personen en hun familieleden.

Genealogie

Een genealogie bestaat uit alle nakomelingen van

iemand met eenzelfde naam. Vanouds betekent dit dat veelal doorgegeven van de naam via de mannelijke lijn, zo maken ook de meeste pakketten een genealogie aan. Vanouds kregen kinderen van ongetrouwde moeders de achternaam van de moeder en kunnen kinderen tegenwoordig ook de achternaam van de vrouw krijgen. Ik ken geen pakket die hier, bij het maken van een genealogie, rekening mee houdt.

Bij het maken van een genealogie wordt gebruik gemaakt van dezelfde bronnen als bij het parenteel.

Voorouders

Ook het onderzoek naar voorouders kan op verschillende manieren plaatsvinden. Ik noem hier de stamreeks en de kwartierstaat.

Stamreeks

De stamreeks bestaat uit een reeks voorouders in de mannelijke lijn. Ook bestaat een dergelijke reeks in vrouwelijke lijn. Deze wordt matriarchaal*** genoemd.

Bij de stamreeks wordt gebruik gemaakt van de burgerlijke stand, de DTB-boeken en eventuele andere documenten.

Kwartierstaat

De kwartierstaat heeft veel gemeen met de stamreeks. Het grote verschil is dat de gegevens zowel in mannelijke als in vrouwelijke lijn worden uitgewerkt. Uiteraard worden ook hier van dezelfde bronnen gebruik gemaakt.

Waar haal ik de gegevens vandaan

Een eerste vraag bij het onderzoek is natuurlijk: hoe kom ik aan de gegevens. En eigenlijk is dat eerste begin best eenvoudig.

Familiebezoek

Praat eens met familie en vraag hen naar de gegevens. Op deze manier krijgt u naast gegevens vaak opmerkelijk veel andere informatie als familie verhalen boven water. Vaak komt in ieder geval een belangrijk onderdeel van namen en de onderlinge relaties binnen de familie op tafel. Vaak weet men ook nog veel gegevens over geboorte, trouw en overlijden te noemen. Uiteraard kan de persoon zich de gegevens niet juist herinneren, dus het is verstandig deze gegevens zoveel mogelijk te verifiëren.

Ook kunt u bij familiebezoek vragen naar foto's en/of andere documenten als geboorte-, trouw- en rouwkaartjes, trouwboekjes en u (of uw gesprekspartner) kunt wellicht nog meer documenten verzinnen.

Familiedrukwerk en -advertenties

Geboorte-, trouw- en rouwkaartjes, maar ook bidprentjes kunnen veel informatie geven die van belang is voor uw genealogische onderzoek. Geboorte-, maar vooral ook rouwkaarten geven veelal de ouders, kinderen en soms ook de kleinkinderen weer. Veel mensen bewaren dit drukwerk en willen dit u best laten zien of zelfs tijdelijk uitlenen.

Het Centraal Bureau voor de Genealogie (CBG) in Den Haag verzamelt dit drukwerk eveneens en daar kunt u de informatie ook als kopie opvragen of bij een bezoek aan hen inzien.

Gemeentearchief

In uw omgeving is een gemeente- of streekarchief waar het historische materiaal van de gemeente of streek wordt bewaard. Uiteraard is dus hier een groot gedeelte van de burgerlijke stand van de gemeente of streek te raadplegen. Daarnaast worden daar ook vaak (kopiën van) de doop-, trouw- en begraafboeken bewaard. Daarnaast is er ook vaak materiaal te vinden over bezit en belastingen.

Centraal Bureau Genealogie

Het Centraal Bureau Genealogie bevindt zich in Den Haag en beheert de centraal opgeslagen genealogische gegevens. Bij dit bureau zijn kopieën aanwezig van de bevolkingsregistratie. Daarnaast hebben ze een uitgebreide verzameling familiedrukwerk en –advertenties.

Ook hebben ze een verzameling uitgebrachte werken en genealogische bestanden. Dus zorg dat je één of meer diskettes bij je hebt wanneer je naar Den Haag gaat.

Informatie van genealogische verenigingen

Uiteraard hebben genealogische verenigingen ook veel informatie ter beschikking. Ze bieden een

platform waarvan de leden gebruik kunnen maken. Op deze manier kom je met veel genealogen in aanraking.

Ook zorgen een aantal verenigingen ervoor dat transcripties worden gemaakt van genealogisch materiaal. Deze transcripties worden veelal door hen aangeboden. Deze transcripties geven een sneller overzicht en besparen reiskosten. Aan de andere kant kan het ook voorkomen dat transcripties niet zorgvuldig zijn gemaakt en daarvoor fouten bevatten. Door het ontbreken van de brontekst in die uitgaves is het niet mogelijk de interpretatie opnieuw te doen. Daarvoor is dan wel weer een bezoek aan een archief nodig.

De Veluwe kent Vereniging Veluwse Geslachten als genealogische vereniging. Deze vereniging is op internet te bereiken via www.veluwsegelachten.nl.

Gebruik van een pakket

Vanwege de grote hoeveelheid gegevens die stamboomonderzoek veelal oplevert is het aan te raden om een genealogisch pakket te gebruiken. Er zijn vele pakketten in de handel en de prijzen zijn niet echt hoog. Een aantal als het Friese Aldfaer (www.aldfaer.nl) is zelfs gratis te downloaden.

Het voordeel is dat een dergelijk pakket een goed overzicht geeft van de gegevens die erin zijn opgeslagen. Ook kan aan de hand van programmatuur gemakkelijk en snel een nieuwe uitdraai worden gemaakt. Ook kunnen de meeste pakketten HTML genereren en kan dus gemakkelijk een internetsite met de opgeslagen gegevens worden gemaakt.

Kijk, om een indruk te krijgen wat verschillende pakketten kunnen, eens op de site

www.vanteinde.nl onder publicaties. Daar is een artikel opgenomen waarin zes genealogische pakketten met elkaar zijn vergeleken.

Wat kan ik via internet vinden

Het loont in ieder geval de moeite om eens een kijkje te nemen op internet. Ga naar een zoekmachine en type de eigen naam eens in samen met een woord als genealogie, kwartierstaat of stamboom. Vaak komen er dan wel wat sites tevoorschijn waarop voorouders en andere familieleden beschreven zijn.

Daarnaast zijn ook een aantal genealogische sites op internet te bezoeken. Een aantal van die sites worden hieronder genoemd.

Centraal Bureau Genealogie

<http://www.cbg.nl>

Het, in den Haag gevestigde, Centraal Bureau Genealogie (CBG) is een belangrijke informatiebron voor genealogen. Veel bronnen (als doop-, trouwen en begraafboeken, gegevens uit de burgerlijke stand, et cetera) zijn daar te vinden. Daarnaast verzamelt het CBG ook familieadvertenties en -drukkerij. Ook zijn vele genealogische uitgaven daar te raadplegen.

Genlias

<http://www.genlias.nl>

Deze homepage geeft de mogelijkheid voorouders te zoeken via internet. Op deze site zijn momenteel veel gegevens over huwelijksaktes tussen 1811 en 1922 opgenomen. Naast deze huwelijksaktes zijn door een aantal archieven ook geboorte- en overlijdensaktes opgenomen.

Vereniging Veluwse Geslachten

<http://www.veluwsegeslachten.nl>

De Vereniging Veluwse Geslachten (VVG) geeft een orgaan uit met veel informatie over Veluwse Geslachten. Ook ontsluit ze Veluwse bronnen voor haar leden. Momenteel zijn er ruim 250 te bestellen.

Streekarchief Noord-Oost Veluwe

<http://www.hattem.nl>

Op deze site zijn een aantal genealogische bronnen uit de gemeentes Epe, Hattem en Heerde ontsloten.

Streekarchief Noord-West Veluwe

<http://www.streekarchivariaat.nl>

Op deze site zijn een aantal genealogische bronnen uit de gemeentes Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten ontsloten.

Gelders Archief

<http://www.geldersarchief.nl>

Het Gelders Archief beheert een aantal genealogische bronnen in de provincie Gelderland.

Historisch Centrum Overijssel

<http://www.historischcentrumoverijssel.nl>

Het Overijssels archief beheert een aantal genealogische bronnen in de provincie Overijssel.

Op deze site is ook een zoekmachine opgenomen. Ook is het gehele boek *Overijsselaars gezocht* op deze site opgenomen.

Geneaknowhow

<http://www.geneaknowhow.net>

Op deze site is een opsomming opgenomen van, via internet beschikbare, digitale bronnen.

Ook zijn via deze site cursussen Middeleeuws Latijn

en Paleografie (handschriftkunde) te downloaden.

Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen

<http://www.kerkvanjesuschristus.nl/genealogie/genealogie.htm>

De Nederlandse site van de kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen. Deze kerk is actief in het genealogische onderzoek en heeft een wereldwijde, via internet te benaderen, database.

Genealogische database SISIS

<http://www.gensdata.nl/sisis>

De genealogische database SISIS bevat gegevens over veel personen, ook van voor 1811.

Genealogie pagina

<http://www.genealogie.pagina.nl>

Deze genealogiepagina bevat veel links naar genealogische homepages.

Wazamar

<http://www.wazamar.org>

Homepage waarop algemene gegevens over genealogie kunnen worden bekeken.

Literatuur

In de meeste bibliotheken hebben ze een aantal titels in voorraad die over genealogie gaan. Deze titels geven vanzelfsprekend meer informatie als in dit korte bestek mogelijk is.

Deze publicaties gaan dieper in op de achtergronden en de gegevens van de bronnen die kunnen worden geraadpleegd. Het kan een solide basis vormen voor het onderzoek.